

Jeg vil straks sige, at jeg deler ikke nogen af disse Betragtninger fuldt ud. Jeg ser ikke en Løsning af det sociale Spørgsmaal i Love af denne Art, selv om jeg ubetinget slutter mig til Tanken i det foreliggende Forslag og vil være med til at hjælpe hvem som helst, hvor Hjælp er nødvendig for Mennesker; men jeg anser ikke en social-politisk Lovgivning som denne for at være social-politisk Lovgivning i egentligste Forstand. Arbejdet paa Løsningen af selve det sociale Spørgsmaal maa gaa i helt andre Retninger. Et Forslag som det foreliggende og andre af den Art er i Virkeligheden kun Nødhjælp. Maa jeg have Lov til at bruge et lille Billede? Hvis en Husmoder med sine Piger er i Færd med at berede et Maaltid til alle Husets Folk, kan det ske, at det trækker noget længe ud, inden Maden bliver færdig, og at Børnene i Huset ikke kunne vente saa længe, og de komme saadanne efter den anden og bede om et Stykke Mad. Det vilde jo være Synd ikke at give disse Børn et Stykke Mad, naar de ere sultne. Og den ene efter den anden af Pigerne maa da forlade Arbejdet med at lave Maden for at møtte de smaa sultne Munde. Jeg vil ligne Lovforslag som det foreliggende ved denne Afbrydelse af Husmoderens og Pigerens Arbejde paa at lave Middagsmaden. Hvis den danske Lovgivningsmagt alene blev optagen af den Slags Love, var den at ligne ved Pigerne, som forlade Arbejdet i Køkkenet for at smøre Mad til Børnene, hvoraf Følgen bliver, at Middagsmaden aldrig bliver færdig. Men vi maa i vort social-politiske Arbejde stræbe hen til, at Middagsmaden kan blive færdig, at der kan blive Mad til alle paa Samfundets Bord, og at alle kunne faa Plads der.

Paa den anden Side kan jeg heller ikke slutte mig til den Betragtning, som gaar ud paa, at en Lov som den foreliggende er unødvendig. Jeg kan ikke være blind for, at der rundt omkring i Landet sidder Tusinder af fattige Enker med uforsørgede Børn, som føre en aldeles fortvivlet — jeg kan sige umenneskelig — Kamp for Tilværelsen. Danske Lærere, særlig i Købstæderne, have rig Lejlighed til at lære disse Forhold at kende og blive fortrolige med dem. Man bliver Vidne til, hvorledes saadanne Mødre maa gaa paa Arbejde fra Morgen til Aften, Børnene til Dels ligeledes, eller — hvad der er endnu værre — Børnene maa gaa paa Gaden og forsømmes i deres Opdragelse, hvad det ærede Medlem fra Aarhus

(Sabroe) ogsaa berørte. Jeg vil sige, at hvor Forholdene ere saaledes, at Mennesker vitterlig lide Nød, kunne vi ikke undlade at træde hjælpende til. Det er heldigvis saaledes i vort Folk, at vi ikke en Gang taale, at Husdyrene skulle sulte eller fryse. Hvor meget mindre burde vi da taale, at Mennesker lide Sult og Nød. Vi have her i Landet en Lov om, at hvis et Menneske kommer i Livsfare, og et andet Menneske kommer i Nærheden og kan frelse vedkommende, skal man gøre det, hvis han kan det uden Fare for sit eget Liv, og gør han det ikke, bliver han straffet. Men det samme Samfund, den samme Statsmagt, kunne vi sige, som har vedtaget en saadan Lov og opretholder den, kan ikke forsvare at være Vidne til, at mangfoldige Mennesker lide en langsom Død paa Grund af mangelfuld Ernæring eller andre Forhold, thi det er i Virkeligheden, om ikke ligefrem Mord, saa dog noget, der nærmer sig dertil. Man vil skyde sig ind under, at Folk meget ofte selv ere Skyld i, at de ere saa fattige. Jeg skal selvfølgelig ikke komme ind paa en Undersøgelse af Rigtigheden af denne Paastand, men kun bemærke, at hvor det som i dette Tilfælde gælder Børnene, kan der aldeles ikke tales om nogen selvforskyldt Fattigdom.

Naar der ydes saa megen Modstand mod den Slags Love, er det naturligvis ikke, fordi de paagældende Mennesker ikke have Interesse for Smaafolks Nød. Hvis man havde Penge nok, vilde man nok være med til at hjælpe (*Sabroe*: Mon?), men da man selv skal betale, og da det koster ikke saa lidt, bliver man betænkelig. Det er altsaa Spørgsmaalet om Betalingen, der virker afskrækkende. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (*Sabroe*) siger „mon“, jeg har dog saa stor Tro til mine Medmennesker, at hvis de blot ved at udtale et Ønske kunde skaffe de nødvendige Midler for alle de Mennesker her i Samfundet, der lide Nød, gad jeg dog se det Menneske, der ikke vilde udtale et saadant Ønske, og derfor mener jeg, at jeg er berettiget til at sige, at hvis det ikke var Pengespørgsmaalet, det drejede sig om, vilde sikkert alle være med til at hjælpe.

Det er mange Penge, der i de senere Aar ofres aarlig til den Slags Ting. Jeg har set en Opgørelse, som gaar ud paa, at vi ofre noget over 20 Mill. Kr. paa den Slags Hjælpe- og Understøttelseslove. Det er i Virkeligheden i høj Grad foruroligende. Jeg vil gentage, at jeg selvfølgelig ikke